

Bachelorscriptie Geschiedenis

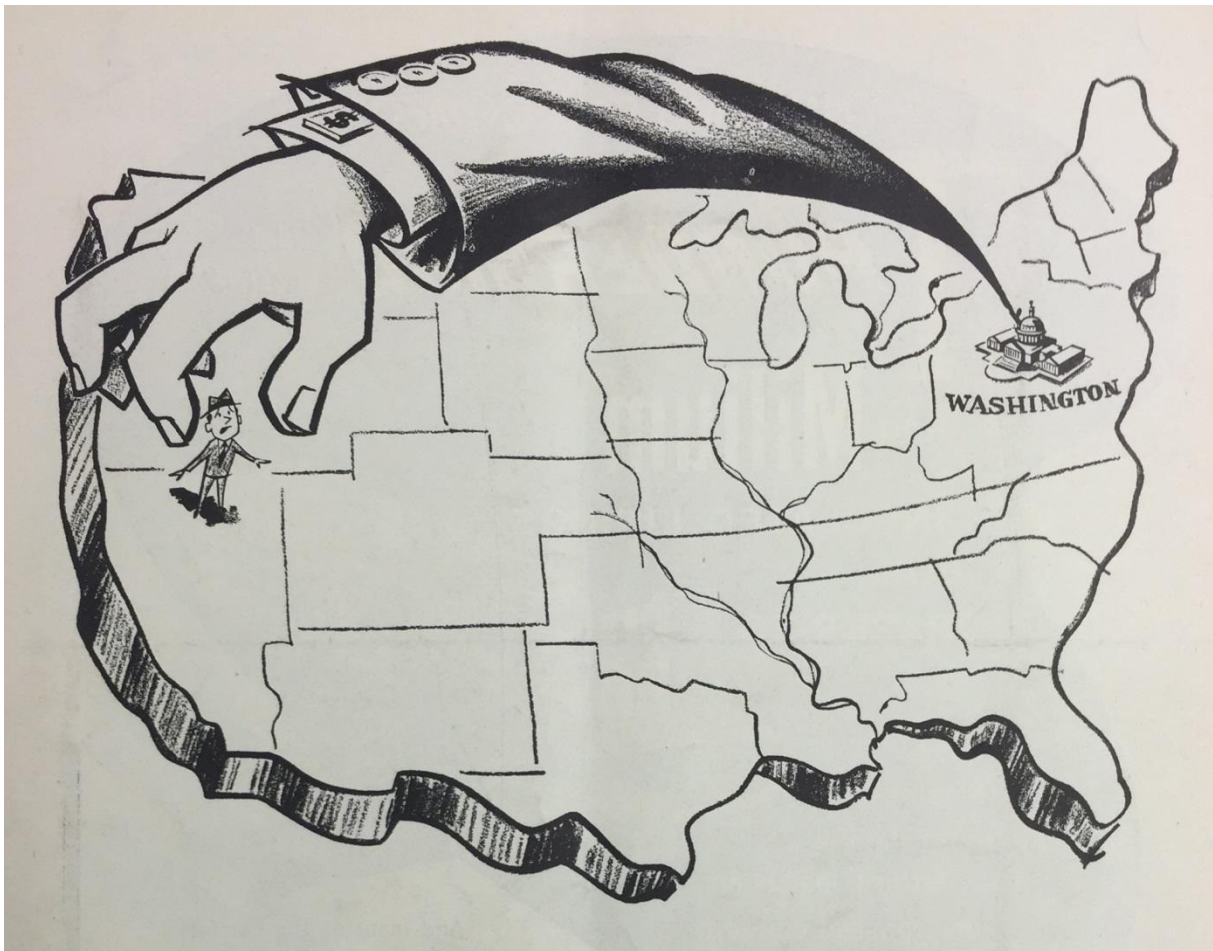
Twee geloven op één kussen:

Modern Amerikaans conservatisme en de vrije markt, 1945-1960.

Student: Ditmar van Schaijk

Studentnummer: 4161998

Begeleider: Drs. W.P.T. de Jong

Figuur 1: Pamflet 'The man with the cross-country reach' (The Timken Roller Bear Company, 1957).

Inhoudsopgave:

Titelblad	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1	6
Hoofdstuk 2	11
Hoofdstuk 3	14
Conclusie	18
Bibliografie	19

Revolutie of evolutie: het ontstaan van modern conservatisme in de Verenigde staten.

Als een donderslag bij heldere hemel.

Wie tegenwoordig vanuit West-Europa naar de Verenigde Staten kijkt ziet een fascinerende mix van conflicterende politieke opvattingen. Voor ons de meest opvallende verschijning binnen dat politieke landschap is de uitgesproken conservatieve beweging. Schrijvend vanuit een land waar men liever van diefstal of brandstichting wordt beschuldigd dan van conservatisme, om de Nederlandse oud-premier P.J. Oud te parafaseren¹, roept het bestaan van deze traditie grote vragen op. In belangrijke mate zijn dit dezelfde vragen die Amerikaanse academici zichzelf ook stelden toen, voor velen van hen als een donderslag bij heldere hemel², conservatisme in de late jaren zeventig en tachtig politiek succesvol werd. Deze houding weerspiegelt onze huidige verwondering en kan kortweg worden samengevat met de vraag: waar komen deze vreemde ideeën toch vandaan? Enkele decennia geschiedbeoefening hebben de kwestie echter getransformeerd en conservatisme kan niet langer worden beschouwd als de vreemde eend van de Amerikaanse politiek. Toen de politieke aardverschuiving na het tijdperk van Ronald Reagan (1981-1989) niet slechts tijdelijk bleek werd de jacht op de wortels van deze verschuiving langzaam geopend.

Historisch onderzoek naar de genese van het moderne Amerikaanse conservatisme heeft recent veel vruchten afgeworpen. Het beeld van de beweging is getransformeerd van eclectisch en bijna revolutionair tot coherent en historisch geworteld. Deze stand van zaken is een grote vooruitgang ten opzichte van de jaren negentig, maar brengt tevens nieuwe problemen met zich mee. De noodzakelijke breedte van historisch onderzoek, in combinatie met de triomfalistische reflecties van toenmalige conservatieven, wekken de suggestie van een grote eenheid op rechts. Betreffende hun gemeenschappelijke vijanden, in de eerste plaats communisten en de *liberal collectivists*, was deze eensgezindheid inderdaad waarneembaar, maar er waren ook belangrijke pijnpunten. Het is geen geheim dat het naoorlogse conservatisme in Amerika meerdere tradities herbergde, waarvan de voornaamste het libertarisme, traditionalisme en anticommunisme waren. De interacties tussen die drie aspecten zijn echter veelal op de achtergrond gebleven. Op de vraag hoe - en interessanter nog, waarom - deze drie invalshoeken toch door één deur konden hebben we vooralsnog geen bevredigend antwoord.

Het onderzoek is nu op een punt gekomen waarop er aandacht besteed kan worden aan deze interne spanningen. Ons huidige streven zal zich concentreren op één thema in het bijzonder, het kapitalisme. De vrije markt en kapitalisme staan tegenwoordig te boek als cruciale steunpilaren van het Amerikaanse conservatisme, in contrast met Europees conservatisme, waar kapitalisme historisch gezien sceptisch tot vijandig wordt bejegend. Deze pessimistische invalshoek is ook herkenbaar in de vooroorlogse Amerikaanse politieke geschiedenis, waar ze onder andere is opgedoken in zuidelijk-agrarische en progressivistische gedaante. De vraag waar wij nu mee

¹ H.W. von der Dunk, 'Conservatisme in vooroorlogs Nederland', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden* 90 (1975), 15.

² Alan Brinkley, 'The Problem of American Conservatism', *The American Historical Review* 99:2 (1994), 409-429, alhier 423.

geconfronteerd worden is hoe deze conflicterende opvattingen in de naoorlogse praktijk werden uitgewerkt. Het jaar 1945 functioneert in de literatuur³ veelal als breuklijn en ondanks alle recente pogingen de historische continuïteiten te openbaren blijft de indruk van een omslag duidelijk overeind. Wat ons specifieke thema van kapitalisme betreft is het gezien de voormalige politieke identiteiten van de kapitalisme-critici kant onwaarschijnlijk dat deze groep zonder oorzaak hun bestaande redeneringen lieten varen. Dit onderzoek beoogt daarom de redenen te achterhalen waardoor deze omslag juist toen plaatsvond. De vraag die hierbij centraal staat is hoe en waarom de conservatieve kritiek op het kapitalisme in Amerika na 1945 aan relevantie verloor.

Ons meest directe venster op deze periode wordt geboden door het tweewekelijkse politieke tijdschrift *National Review* (NR). De NR werd in 1955 opgericht door de conservatieve commentator William F. Buckley Jr. met het expliciete doel de disparate elementen van rechtse politiek meer bijeen te brengen. Dientengevolge is de lijst van vaste en incidentele correspondenten een interessante mix van prominente globaal-rechtse opiniemakers⁴. Binnen dit eclectische gezelschap gaan we op zoek naar sporen van de discussies die Buckley en consorten destijds bezighielden, met speciale aandacht voor ons thema in kwestie. Temporeel zal de nadruk komen te liggen op de eerste vijf jaar van publicatie, van 1955 tot 1960. Deze periodisering neemt onder meer de aanloop naar de presidentiële verkiezing van 1960 mee, maar helpt ons bovenal de grootste complicaties van Amerikaanse inmenging in de oorlog in Vietnam (1964-1973) te vermijden. Door onze aandacht binnen deze perken te richten op de herwaardering van het kapitalisme hopen we een beter inzicht te krijgen in hoe het conservatisme zichzelf opnieuw uitvond na 1945. Voor we hier aan beginnen is het echter wijs het werk van onze voorgangers in ogenschouw te nemen.

Onderweg naar een nieuwe consensus.

Historisch onderzoek naar Amerikaans conservatisme heeft in de laatste decennia veel gedaan om het onderwerp te herwaarderen. Het voorheen wijdverbreide sentiment dat conservatisme in essentie “on-Amerikaans” is kan niet langer onkritisch worden aangenomen. In 1953 kon de befaamde literair criticus Lionel Trilling nog zonder ironie beweren dat “In the United States at this time liberalism is not only the dominant but even the sole intellectual tradition.”⁵ Binnen de politicologie heerste eenzelfde sentiment, sterk beïnvloed door Louis Hartz’ standaardwerk *The Liberal Tradition in America: An Interpretation of American Political Thought* uit 1955. Deze en soortgelijke interpretaties ontkenden niet zozeer het bestaan van conservatisme als wel het autonome karakter van die ideologie. De respectabele elementen uit die beweging konden onder de liberale vlag worden geschaard, terwijl de rest als extremisme gemarginaliseerd kon worden.⁶ In historische kring werd dit argument kracht bijgezet door *consensus historians* als Richard Hofstadter, die een psychologische verklaring voor politiek conservatisme opperde. Binnen dit model werd

³ Jennifer Burns, ‘In Retrospect: George Nash’s The Conservative Intellectual Movement in America Since 1945’, *Reviews in American History* 32:3 (2004), 447-462, alhier 456.

⁴ Ronald Lora & William Henry Longton, *The Conservative Press in Twentieth-century America* (Westport, 1999), 515.

⁵ Murray Friedman, *The Neoconservative Revolution: Jewish Intellectuals and the Shaping of Public Policy* (New York, 2005), 80.

⁶ Brinkley, ‘The Problem of American Conservatism’, 415.

vervreemding een cruciale invloed op de conservatieve psyche geacht, aanhangers zouden zich niet thuis voelen binnen de moderne maatschappij. Ondanks dissidente stemmen bleef dit beeld lang dominant. De spectaculaire nederlaag van de conservatieve Republikeinse presidentskandidaat Barry Goldwater in 1964 leek voor velen dus ook de laatste nagel in de kist van een irrelevant idee.⁷

Nog geen twee decennia na Goldwater bleek dat oordeel alweer gedateerd met de verkiezing van Ronald Reagan tot het presidentschap in 1981. Voor de veelal liberale academische gemeenschap bleek deze ogenschijnlijk plotselinge omwenteling aanleiding om een nieuwe blik te werpen op dit fenomeen. In deze vroege jaren van hernieuwde aandacht stond de vraag centraal hoe het succes van Reagan's conservatisme verklaard kon worden. Een centraal verklarend begrip in deze periode was het idee van een 'backlash'. Hiermee werd in de eerste plaats bedoeld op weerstand tegen het egalitarisme van de burgerrechtenbeweging van de jaren zestig en met name raciale en seksuele emancipatie. Deze reactionaire impuls bleek gedurende de jaren negentig en tweeduizend echter van bijzonder lange duur. Academics zagen zich hierdoor genoodzaakt dieper te graven, voorbij de oppervlakkige verklaringen. Een bijkomend voordeel was het ontstaan van noodzakelijke kritische afstand tussen de geleerden en hun object, wat in scherp contrast stond tot de veelal polemische traktaten uit de jaren tachtig.

Een noemenswaardige afwijking van het hierboven omschreven patroon was het werk van George H. Nash. De meeste geleerden zagen geen serieuze intellectuele inhoud in het conservatisme, maar Nash betoogde het tegendeel. In zijn *The Conservative Intellectual Tradition since 1945* traceerde hij de genese van het Amerikaanse conservatisme tot de jaren onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog. Deze periode markeerde de samenkomst van drie schijnbaar tegenovergestelde 'filosofieën', bij gebrek aan een beter woord, in één min-of-meer coherente politieke ideologie: conservatisme. Dit concept van conservatisme, in de literatuur bekend als 'fusionism', was volgens Nash een amalgaam van traditionalisme, libertarisme en anticommunisme, ontstaan in de pagina's van William F. Buckley Jr.'s *National Review* magazine.

De intellectuele geschiedenis van Nash domineert nog altijd het beeld van het naoorlogs conservatisme⁸, maar evenals naar de vijandige strijdschriften uit de jaren zeventig en tachtig wordt er niet langer onkritisch naar gekeken. Het startsein voor de algehele herwaardering van het conservatisme was Alan Brinkley's in 1994 gepubliceerde artikel *The Problem of American Conservatism*. De insteek van dat werk was een nieuwe impuls geven aan conservatisme-onderzoek door de bestaande hiaten en tekortkomingen duidelijk te benoemen. Het narratief van Nash was een onderdeel van deze onvolledigheid. Onderzoek sinds Brinkley's oproep heeft weinig veranderd aan de grote lijnen van Nash' betoog, maar de pijnpunten zijn nu duidelijk benoemd. Kritiek op Nash's concept van fusie valt uiteen in twee brede categorieën, coherentie en baanbrekendheid. Argumenten in de eerste categorie nuanceren de notie van één verenigde beweging, terwijl de tweede groep critici de idee van een plotselinge en ongehoorde opkomst in twijfel trekt.

Iedere politieke ideologie kent een zekere mate van interne variatie, maar het conservatisme geldt doorgaans als bijzonder inconsistent. De kracht van Nash' concept van fusie berust in de overtuiging dat deze verschillen niet onoverbrugbaar zijn. Recent onderzoek heeft echter uitgewezen

⁷ Kim Philips-Fein, 'Conservatism: A state of the field', *Journal of American History* 98:3 (2011), 723-743, alhier 725.

⁸ Philips-Fein, 'Conservatism', 429.

dat er geenszins sprake was van één naadloos geheel. In een curieuze parallel met het debat over integratie in Amerika lijkt de ‘melting pot’ te zijn vervangen door een ‘salad bowl’. Een belangrijk voorbeeld hiervan komt naar voren uit het werk van de Amerikaanse historica Jennifer Burns. In haar monografie *Goddess of the Market: Ayn Rand and the American Right* uit 2009 komt de Russisch-Amerikaanse schrijfster en filosofe Ayn Rand naar voren als een belangrijk figuur binnen rechtse kringen, terwijl traditionalistische academici als George Nash Rand buiten de conservatieve mainstream achtten⁹. Verwonderlijk is dit niet, gezien Rand’s vijandige houding tegenover traditie en religie, maar het toont wel aan dat er diepe en voortdurende scheidslijnen bestaan.

De uiteenlopende meningen over het kapitalisme onder rechtse Amerikanen bieden een uitstekend venster op de ideologische spanningen binnen het naoorlogse conservatisme in de Verenigde Staten. Het twistpunt in dit debat was niet zozeer de vraag in hoeverre kapitalistische theorie de economische werkelijkheid beschrijft. De kwestie betrof veeleer de maatschappelijke, culturele en politieke uitwerking van het kapitalisme. Russell Kirk biedt een treffende voorbeeld van een kritische waardering in de inleiding van zijn invloedrijke boek *The Conservative Mind*, wanneer hij de wereld om zich heen beschrijft als “a world smudged by industrialism, standardized by the masses, consolidated by the government”.¹⁰ Een ondubbelzinnige verdediging van privébezit slechts vier pagina’s verderop maakt duidelijk dat Kirk niet alle pijlers van het kapitalisme verwierp, maar diens pessimisme staat in schril contrast met betogen over kapitalisme als brenger van creativiteit en autonomie in het werk van Ayn Rand.¹¹ Achter deze conflicterende waarderingen gaan verschillende opvattingen over onder andere de vrije markt, de rol van de overheid en massacultuur schuil. Om de interne scheidslijnen binnen het conservatisme na 1945 beter te begrijpen is het noodzakelijk grip te krijgen op deze aspecten. Hoe diep deze lijnen precies gaan is nog altijd niet volledig duidelijk, maar de laatste decennia hebben wel gedemonstreerd dat de wortels van het Amerikaanse conservatisme dieper gaan dan de periode onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog. Voor we een stap vooruit zetten moeten we dus eerst een stap terug doen.

⁹ Ibidem, 430.

¹⁰ Russell Kirk, *The Conservative Mind* (Chicago, 1953), 4.

¹¹ Jennifer Burns, *The Goddess of the Market: Ayn Rand and the American Right* (New York, 2009), 3.

De wortels van een nieuw tijdperk.

Status quo ante bellum.

Het beginpunt van iedere geschiedenis is tot op een zekere hoogte arbitrair. Ontwikkelingen hebben hun oorzaak in een wirwar van causaliteit, talloze acties en reacties met elk een eigen voorgeschiedenis. In deze jungle een *conditio sine qua non* pogen te ontwaren is een exercitie in futiliteit. Toch helpt het onze blik te concentreren wanneer we één aanleiding als gids hanteren. Voor de conservatieve opleving in de tweede helft van de twintigste eeuw is de *New Deal* van 1933 deze wegwijzer. Dit initiatief van de Democratische president Franklin D. Roosevelt (1882–1945) was een ingrijpende verandering in het politieke en economische landschap in de Verenigde Staten. De politieke geschiedenis van de Verenigde Staten wordt vaak ingedeeld in een chronologie van zogenaamde partijssystemen.¹² Ieder genummerd partijstelsel staat voor een bepaald geheel aan politieke verhoudingen, met name de ideologische stellingnames van de partij en vaste patronen van aanhang. Ons verhaal begint in het midden van het vierde partijstelsel, een periode traditioneel gedateerd tussen de verkiezingen van 1896 en 1932. De Republikeinse partij was de onbetwiste meester van dit systeem, maar halverwege hun heerschappij was een moment van grote uitzonderingen, met name het presidentschap van Woodrow Wilson (1912-1920). Slechts tweemaal in die periode werd een Democraat tot president verkozen en dat was Wilson (1856-1924) in 1912 en 1916. Het succes van Wilson was echter niet zozeer het gevolg van kracht aan de Democratische zijde, maar van verdeeldheid aan de Republikeinse kant. De inzet van deze breuk was de dominante trend in politiek, economie en samenleving: *Progressivism*.

Het Amerikaanse politieke landschap werd in deze periode gedomineerd door twee partijen, de Republikeinen en de Democraten. De Republikeinen waren de erfgenamen van Abraham Lincoln (1809-1865), de winnaars van de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865) en dientengevolge betrekkelijk centralistisch, voor Amerikaanse begrippen. Het merendeel van hun steun was blank, maar Lincoln's slavenemancipatie had ook de steun opgeleverd van veel Afro-Amerikanen. De Democratische partij laat zich in deze periode niet gemakkelijk onder één noemer vallen, er zijn tenminste twee verschillende doelgroepen te bekennen. Ten eerste waren er de zuidelijke Democraten. Dit waren de verliezers van de burgeroorlog, de voorstanders van *states' rights*, het primaat van de staten over de federale overheid, en de tegenstanders van *big business* en industrie. Het andere deel van de partij was voornamelijk gesitueerd in grote steden als New York en Chicago, zich voornamelijk bedienende van recente migranten en katholieken. Deze groeperingen, onder andere Ieren, Duitsers, Italianen en Polen, hadden geen geschiedenis in Verenigde Staten. Hun enige overeenkomst met de zuidelijke Democraten was hun uitzonderlijke positie binnen het land. Beide beriepen zich op de partij om hun particuliere leefwijzen te beschermen. Binnen dit stelsel waren de Republikeinen dominant, maar progressivisme zou een einde maken aan deze delicate balans.

Progressivisme was in de vroege 20^e eeuw geen partijpolitieke identiteit maar een containerbegrip voor het streven naar een heel scala aan hervormingen.¹³ Op het politieke vlak stond

¹² Ronald J. Hrebennar, Matthew J. Burbank, etc, *Political Parties, Interest Groups, and Political Campaigns* (Boulder, 1999) 11, 12.

¹³ David Farber, *The Rise and Fall of Modern American Conservatism: A Short History* (Princeton, 2010), 18.

corruptie centraal. Daarbuiten streefde men naar betere leef- en arbeidsomstandigheden en een verbetering van de publieke moraal. Deze ambities werden breed en vanuit diverse invalshoeken gedeeld, waardoor voor- en tegenstanders zich niet simpelweg langs partijlijnen verdeelden. Discussies over kapitalisme en de economie stonden in deze periode nog niet in het teken van de strijd tussen markt- en planeconomieën. Het sleutelwoord van het Progressieve tijdperk was verbetering, of het nu ging om de individuele moraal, het democratisch systeem of de economie. Op dat laatste vlak was het hoofdthema *anti-trust* wetgeving (mededingingsrecht). De inschatting was destijds dat gebreken in de economie een gevolg waren van een gebrek aan concurrentie, hoofdzakelijk door toedoen van monopolisten. Een ander notabel progressief economisch idee was de overtuiging dat grotere efficiëntie iedereen ten goede kwam, zoals Henry Ford (1863-1947) demonstreerde. Hij creëerde een ongekend-efficiënt productieproces waardoor de verkoopkosten omlaag konden. Hierdoor werd de vraag naar zijn producten en consequent zijn winst hoger, maar het betekende eveneens goede lonen en acceptabele werkuren voor zijn werknemers.¹⁴ Tenslotte was de Amerikaanse overheid voor het eerst bereid te interveniëren in sociale en economische zaken. De schaal van deze programma's verbleekt in vergelijking met latere initiatieven, maar nooit eerder had de federale overheid besloten het publieke goed te verdedigen. Het is wellicht niet verwonderlijk dat de Democraten, de partij van de *underdogs*, geen eensgezinde reactie hadden op de wervelstorm van ideeën in het Progressieve tijdperk, maar ook de Republikeinse partij, het *establishment*, leed onder verdeeldheid.

Openingssalvo's.

In de V.S. wordt Progressivisme als geen ander geassocieerd met Theodore Roosevelt (1858-1919), de Republikeinse president van 1901 tot 1909. Roosevelt voerde gedurende zijn ambtstermijn diverse progressieve initiatieven door onder de naam *Square Deal*, maar zijn erfenis is complexer. Na zijn presidentschap koos Roosevelt ervoor zich niet nogmaals verkiesbaar te stellen, maar zijn uitverkoren opvolger, president William H. Taft (1857-1930), zou te terughoudend zijn. Gedurende de voorverkiezingen van 1912 slaagde Roosevelt er echter niet in de Republikeinse nominatie van zittend president Taft over te nemen en richtte daarom zijn eigen *Progressive Party* op. In de nationale verkiezingen wist hij zijn oude vriend Taft te verslaan, maar omdat zijn partij de Republikeinse basis had gespleten zonder nieuwe Democratische progressieven aan te trekken ging de algehele overwinning naar de Democratische partij.

De verkiezing van Woodrow Wilson in 1912 was opvallende afwijking maar geen ideële trendbreuk. Wilson's principes waren in lijn met het Progressivisme van de periode.¹⁵ Wilson bouwde voort op het fundament van Roosevelt en realiseerde met behulp van een overwegend Democratisch congres veel Progressieve initiatieven,¹⁶ maar één thema zou uiteindelijk zijn presidentschap gaan domineren. De Amerikaanse intrede in de Eerste Wereldoorlog in 1917 brak een lange traditie van isolationisme en markeerde, tezamen met diens interventionisme in zijn eigen land, in 1920 zijn

¹⁴ Mary Nolan, *Visions of Modernity: American Business and the Modernization of Germany* (Oxford, 1994), 50.

¹⁵ Arthur Paulson, *Realignment and Party Revival: Understanding American Electoral Politics at the Turn of the Twenty-First Century*, (Westport, 2000), xvii.

¹⁶ Neil A. Wynn, *From Progressivism to Prosperity: World War I and American Society* (New York, 1986), 22.

politieke doodvonnis. Het decennium dat volgde werd gedomineerd door de Republikeinse partij en kenmerkte zich door een terugkeer naar traditie. De Verenigde Staten maakte zich los van buitenlandse betrekkingen, economische hervormingen werden teruggedraaid en de welvaart steeg weer. Het einde van de Eerste Wereldoorlog had aanvankelijk een economische dip opgeleverd, maar het Republikeinse beleid van vrije markten en lage belastingen leek effect te hebben gehad. De jaren twintig waren een tijdperk van consumptie, overdaad en succes in Amerika, maar zoals dikwijls zit het venijn in de staart. Eind oktober 1929 crashte de aandelenbeurs op Wall Street, wat het begin inluidde van een van de grootste economische depressies ooit. President Herbert Hoover (1874-1964) slaagde er niet in het tij te keren en werd in 1932 verslagen door Franklin D. Roosevelt. Hoover zou de laatste Republikeinse president in 20 jaar worden.

De erfenissen van het vergulde tijdperk.

Franklin D. Roosevelt werd in 1932 verkozen op zijn belofte een einde te maken aan de Grote Depressie. Daartoe beloofde hij Amerikanen een *New Deal*, een verwijzing naar het beleid van zijn verre neef en voormalig president Theodore Roosevelt.¹⁷ De New Deal bouwde voort op een progressief fundament.¹⁸ FDR zag in de uitwassen van het kapitalisme de belangrijkste oorzaak voor de contemporaine economische malaise. Door deze gebreken van overheidswege te corrigeren hoopte hij het systeem te herstellen en stabiliteit te herstellen.¹⁹ Om dat te realiseren creëerde hij een spreekwoordelijke alfabetsoep aan organisaties. Deze initiatieven moesten de industrie reguleren, georganiseerde arbeid steunen, mensen weer aan het werk krijgen en het geld weer laten rollen. Over de effectiviteit is nog altijd discussie, maar voor onze huidige doeleinden is de vraag naar het economische effect niet primair. De New Deal was immers niet een puur economische aangelegenheid, het programma had ook een sterke politieke dimensie.

Om zijn New Deal te realiseren moest Roosevelt eerst voldoende electorale steun bemachtigen en behouden. De Grote Depressie bood de gelegenheid voor een dergelijke coalitie. FDR en zijn Democraten genoten al de steun van zuidelijke agrariërs en urbane arbeiders, maar de economische malaise maakte ook mensen uit de Republikeinse middenklasse en de hogere lagen van industrie en samenleving bereid economische interventie te accepteren. Het resultaat is de boeken in gegaan als de *New Deal Coalition* en markeert het begin van het Vijfde Partijstelsel (1932-medio 1960).²⁰ Deze ingrijpende veranderingen in de politieke economie waren bij aanvang al niet vrij van kritiek, maar naar mate Roosevelt's presidentschap voortduurde groeide ook de oppositie. De eerste ronde New Deal programma's van 1933 werden breed gedragen, maar de tweede ronde vanaf 1934 genoot al significant minder steun en na 1938 hielden de economische hervormingen grotendeels op. FDR verloor steun vanwege diverse factoren. Het interventionistische beleid van de president werd als eerste verworpen door vooraanstaande industrieleiders en zakenlieden, al in 1934 verenigd in de American Liberty League (ALL), maar als spoedig volgden er meer gegadigden. In 1937 gaf

¹⁷ June Hopkins, 'The New Deal', in: William D. Pederson, *A Companion to Franklin D. Roosevelt* (Malden, 2011), 238-258, alhier 249, 250.

¹⁸ Patrick D. Reagan, *Designing a New America: The Origins of New Deal Planning, 1890-1943* (Amherst, 2000), 12, 18-19.

¹⁹ Hopkins, 'The New Deal', 238.

²⁰ Hrebenar, *Political Parties*, 31, 32.

Roosevelt zijn tegenstanders onbedoeld de wind in de zeilen met zijn plan het aantal rechters in het Supreme Court, het hoogste gerechtshof, uit te breiden.

President Roosevelt was ontevreden over het huidige staat van het judiciële apparaat omdat de rechters delen van zijn New Deal ongrondwettig en daarmee ongeldig hadden verklaard. Omdat de grondwet hem niet toestond reeds aangewezen rechters te ontslaan besloot hij derhalve het aantal uit te breiden, want de keuze van nieuwe rechters was aan hem. Op deze manier zou een gunstige meerderheid tot stand komen en het hervormingswerk door kunnen gaan. FDR's initiatief, bekend als de *Judiciary Reorganization Bill of 1937*, stuitte op hevige weerstand.²¹ Tegenstanders van zijn New Deal wisten handig gebruik te maken van de furore over dit vermeende dictatoriale gedrag en versloegen het wetsinitiatief. De ad hoc coalitie tegen Roosevelt en de New Deal nam hierna een vaste vorm aan binnen het Congres.

Oppositie tegen de president was afkomstig uit beide partijen. Binnen zijn eigen Democratische partij verloor Roosevelt gaandeweg de steun van zakelijk-georiënteerde, individualistische en radicale partijgenoten. Daarbuiten kon hij nog rekenen op de steun van liberale Republikeinen, maar het conservatieve element van die partij was onverminderd vijandig. De gebeurtenissen van 1937 leverden electoraal resultaat op voor Republikeinen en conservatieve zuidelijke Democraten gedurende de *midterms*, tussentijdse verkiezingen van senatoren en afgevaardigden, in 1938. Het resultaat was de zogenaamde *Conservative Coalition* in het Congres. Van 1938 tot grofweg 1968 was deze informele associatie de schaduwzijde van de New Deal Coalition. De Conservative Coalition was beperkt tot interne aangelegenheden, maar indien ze daarbinnen eensgezind handelden waren ze collectief sterk genoeg om iedere wet te blokkeren.²² Gedurende de presidentschappen van Harry S. Truman (1884-1972) en Dwight D. Eisenhower (1890-1969) tussen 1945 en 1961 passeerden nog enkele initiatieven voor sociale wetgeving, maar dit gebeurde zelden en alleen wanneer de Conservative Coalition intern verdeeld was. Toch bleken ook de conservatieven beperkt in hun mogelijkheden beleid te realiseren. Het was gemakkelijk om ergens tegen te zijn, maar positief beleid realiseren stuitte op veel verdeeldheid.

²¹ Farber, *Modern American Conservatism*, 23, 24.

²² Ira Katznelson, Kim Geiger & Daniel Kryder, 'Limiting Liberalism: The Southern Veto in Congress, 1933-1950', in: *Political Science Quarterly*, (103:2) 283-306, alhier 302.

A return to normalcy?

De Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog.

Het einde van de Tweede Wereldoorlog en de dood van FDR in 1945 markeerden het begin van een nieuwe fase in de Amerikaanse politieke geschiedenis. Er was veel veranderd sinds het aantreden van Franklin D. Roosevelt in 1933. Het meest in het oog springend was de terugkeer van economische groei en materiële welvaart. De Grote Depressie was, in de V.S. althans, als sneeuw voor de zon verdwenen. Aan het einde van de oorlog ontstond er voldoende vrees voor een terugval om de politieke gemoederen bezig te houden, maar al spoedig werd duidelijk dat hiervan geen sprake was. Overvloed werd één van de sleutelwoorden van de periode 1945-1960, met de extravagant-gevinde Cadillacs als ultieme visuele metafoor. De schaduwzijde van dit succes was onzekerheid over de toekomst. Voor veel Amerikanen stonden de mérites van hun systeem buiten kijf, maar de komst van internationaal communisme op het wereldtoneel riep vragen op over de figuurlijke ziel van de wereld: hoe moest de V.S. zich verhouden tot deze nieuwe bedreiging?²³ Angst werd daarmee het tweede sleutelwoord van het tijdvlak.

In hoeverre het einde van de Grote Depressie te wijten is aan FDR's New Deal blijft onduidelijk, maar alle commentatoren erkennen dat de Tweede Wereldoorlog een belangrijke aanzet voor economisch herstel was. De hoeveelheid productie noodzakelijk om de oorlog te winnen had werkloosheid nagenoeg uitgeroeid gedurende de oorlog en was nog winstgevend ook. Het is weinig verwonderlijk dat het vooruitzicht van een terugname in productie na de oorlog onrust wekte, maar dit doemscenario bleef uit. De trend in de periode 1945-1960 was omhoog: reële lonen stegen, het BNP steeg, productie bleef groeien, inkomensverschillen werden kleiner, consumptiegoederen werden gemeengoed en de inflatie was onder controle.²⁴ Toch kan deze trend in economische indicatoren niet maskeren dat er noemenswaardige tegenstand bestond tegen het systeem dat deze resultaten produceerde. Conservatieve kritiek was weliswaar niet eensgezind in partijpolitieke zin, maar een terugkerende set argumenten is te herkennen in de jaren onmiddellijk na de oorlog.

De oude garde in actie.

Een van de meest invloedrijke stemmen tegen de New Deal constellatie was een oudgediende conservatieve zakenman en senator voor Ohio, Robert A. Taft (1889-1953). De zoon van oud-president William H. Taft (1857-1930) was representatief voor de *Old Right*, waar de vrije markt, handelsbarrières en isolationisme als hoogste geloofsartikelen golden.²⁵ Taft was bij aanvang al avers van het New Deal project en zou dat gedurende de rest van zijn leven ook blijven. Gedurende de schermutselingen voorafgaand aan de oorlogsjaren speelde Taft's isolationisme hem parten. In tegenstelling tot FDR betoogde Taft dat Amerikaans zakelijk succes niet afhankelijk was van

²³ Lisa McGirr, *Suburban Warriors: The Origins of the New American Right* (Princeton, 2001), 51-52.

²⁴ Gary A. Donaldson, *Abundance and Anxiety: America, 1945-1960* (Westport, 1997) xi, xii.

²⁵ David Farber, *Modern American Conservatism*, 7.

buitenlandse interventie. In lijn daarmee hield Taft vast aan zijn protectionistische standpunten, economische interdependentie zou juist tot gevaarlijke buitenlandse betrekkingen en oorlog leiden. Deze redenering vond weerklank bij industriëlen en manufacturen, maar handelsondernemingen en bedrijven met buitenlandse betrekkingen waren om voor de hand liggende redenen minder enthousiast. Het succes van Roosevelt's New Deal coalitie was in geen kleine mate te danken aan diens geslaagde pogingen dit internationale publiek naar zijn kamp te lokken.²⁶

De oorlogsjaren maakten een einde aan normaal politiek discours, pas na de dood van Roosevelt, na *Victory in Europe Day* en na *Victory in Japan Day* keerde er weer een mate van normaliteit terug in het publieke leven. Critici van de New Deal maakten gretig gebruik van de gelegenheid om hun agenda te herintroduceren, maar conservatieven stonden niet alleen in hun politiek opportunisme. Kort na de oorlog in 1946 zagen een veelvoud aan vakbonden hun kans schoon om nieuwe eisen te stellen, en om hun woorden kracht bij te zetten volgde een reeks massale stakingen. Conservatieve Republikeinen, Taft voorop, grepen deze gelegenheid aan om de institutionele macht van de vakbonden, grotendeels verworven onder FDR, terug te dringen. Het resulterende wetsvoorstel, de *Labor Management Relations Act of 1947*, beter bekend als de *Taft-Hartley Act*, was een zorgvuldig onderhandelde onderneming, niet zozeer gericht op het vernietigen van de bonden maar wel met de bedoeling de invloed van georganiseerde arbeid te verminderen.²⁷ President Truman sprak zijn veto uit, maar zowel het Huis van Afgevaardigden als de Senaat overstemden hem.

Taft's succes op het arbeidsfront was echter geen geïsoleerde veldslag. Na de oorlog richtten conservatieven hun pijlen weer op alle pijlers van het New Deal systeem. De meest radicale programma's waren omstreeks 1937 al grotendeels teruggedraaid, maar er was nog voldoende te doen. Jaren van Keynesiaans anticyclisch begrotingsbeleid hadden begrotingstekorten, en belangrijker inflatie tot gevolg gehad. Na de oorlog bleven de volgers van Keynes volhouden dat het bestaande tekort en de resulterende inflatie binnen acceptabele marges bleef, maar conservatieven bestreden deze opvatting.²⁸ De wens van een *balanced budget*, een begroting zonder tekorten, stond in directe relatie met andere-rechtse topoi, in het bijzonder het verlagen van de belastingdruk en een einde aan sociale en economische programma's. In tegenstelling tot het vlak van arbeidsrelaties bleef noemenswaardige winst op deze terreinen echter grotendeels uit. Het gevolg was groeiende frustratie onder conservatieven.²⁹

Tijd voor een nieuwe aanpak.

Het structurele probleem van Amerikaanse conservatieven in deze periode was de afwezigheid van een effectief orgaan voor politieke representatie. De Democratische partij was de partij van FDR, daar hoefden ze overduidelijk hun heil niet te zoeken, maar ook de Republikeinen stelden teleur.

²⁶ Farber, *Modern American Conservatism*, 26, 27.

²⁷ Ibidem, 35-36.

²⁸ Jonathan M. Schoenwald, *A Time for Choosing: the Rise of Modern American Conservatism* (New York, 2001) 31.

²⁹ Ronald Lora, 'National Review 1955-', in: Ronald Lora, William Henry Longton, *The Conservative Press in Twentieth-Century America* (Westport, 1999) 515-531, alhier: 520.

Mannen als Taft hadden de voorkeur van conservatieven inzake de economie, maar binnen de Republikeinse partij als geheel was hij niet invloedrijk genoeg om landelijk succes te behalen. Partijgenoten aan de oostkust bleven betrekkelijk liberale kandidaten als Dewey en Eisenhower steunen, waardoor conservatisme degenereerde tot een idee zonder belichaming.³⁰ Taft's wet van 1947 getuigt van een levendig conservatief sentiment, maar van conservatieve politiek was nauwelijks sprake. Om dat te realiseren was meer nodig dan een globaal stel ideeën, conservatieven moesten uit hun filosofengrotten komen en hun overtuigingen in praktijk brengen.³¹

Het vehikel dat als geen ander zou bijdragen aan deze onderneming, het tijdschrift *National Review* (NR), zag eind 1955 voor het eerst het levenslicht. NR werd expliciet opgericht met het doel de uiteenlopende bestanddelen van het Amerikaanse conservatisme dichter bijeen te brengen. Onder aanvoering van de charismatische publicist William F. Buckley, Jr. en hof-theoreticus Frank S. Meyers slaagde de NR er in een werkbare collectieve politieke identiteit te creëren, de gemeenschappelijke vijand te benoemen en, cruciaal, een publiek voor deze opvattingen te mobiliseren. Het succes van NR was echter geen vanzelfsprekendheid, er bestonden grote scheidslijnen tussen de verschillende conservatieve elementen.

Het kapitalisme heeft een prominente rol binnen deze grensconflicten. Steun voor het systeem van de vrije markt, privébezit en gouvernementele non-interventie in de economie was lang de onbetwiste orthodoxie, zeker onder conservatieven van het libertarische slag. De NR erkende dit standpunt openlijk in haar missiestatement in het eerste exemplaar: "It is the job of centralized government (in peacetime) to protect its citizens' lives, liberty and property. All other activities of government tend to diminish freedom and hamper growth. The growth of government [...] must be fought relentlessly. In this great social conflict of the era, we are, without reservations, on the libertarian side."³²

Toch is hiermee niet alles gezegd. De auteurs van NR waren gekwalificeerde voorstanders van kapitalisme en de vrije markt, geen dogmatici. Gezien het aantal voormalige socialisten en communisten onder hen mag het niet verbazen dat ze tevens oog hadden voor de zwakkere punten van het systeem. Historicus Ronald Lora omschrijft de situatie als volgt: "The editors have understood (if not fully accepted) the force of Whittaker Chambers's argument about the profoundly anticonservative consequences of free-market capitalism: endless change, innovation and cultural novelty have taken a serious toll on small towns, small farms, and traditional morality."³³ Er bestaan evidente spanningen tussen beide opvattingen, niet in de laatste plaats wat betreft de normatieve en politieke waardering van kapitalisme, wat normaal gesproken een zwakke intellectuele onderbouwing tot gevolg heeft. In het geval van NR lijkt dit patroon echter afwezig. Het is daarom interessant te zien hoe deze concepten binnen de pagina's van NR werden gepresenteerd om dit effect te bewerkstelligen.

³⁰ Faber, *Modern American Conservatism*, 35, 36.

³¹ Schoenwald, *Time for Choosing*, 17.

³² Susan Currie Sivek, 'Editing Conservatism: How National Review Magazine Framed and Mobilized a Political Movement', in: *Mass Communication and Society* (11:3) 248-274, alhier: 255.

³³ Lora, 'National Review', 517.

De National Review.

Smeltkroes van het moderne conservatisme.

Het kapitalisme is een terugkerend thema bij de National Review. Vrijwel ieder exemplaar raakt aan onderwerpen uit de economische praktijk en er is ook geen tekort aan artikelen direct gewijd aan de bredere filosofische problemen van economische organisatie. Al dit schrijfwerk was het product van vele handen. Een aantal auteurs droeg frequent bij aan economische discussies, maar er waren ook talrijke individuele bijdragen. Het resultaat is een gefragmenteerd beeld. Geen enkel betoog biedt exact dezelfde verklaringen en er is meer dan eens zelfs sprake van openlijke discussie. Toch bestaat er een gemeenschappelijke kern. Wat volgt is een onderzoek naar de conservatieve consensus over het kapitalisme binnen de NR en waar deze overeenstemming ophield. De eerste stap is ons afvragen wat de schrijvers bedoelden wanneer ze over kapitalisme spraken.

Twee principes staan centraal bij iedere conservatieve uitleg van het kapitalisme in de betreffende periode: vrije-marktwerking en privaat bezit. Deze laatste behoeft weinig uitleg, maar wat precies een vrije markt werd geacht ligt ingewikkelder. In de conservatieve literatuur is een markteconomie niet meer dan het meest efficiënte mechanisme om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Vrij betekent in deze context de afwezigheid van onechte vertekeningen van vraag en aanbod. De aanname is dat een vrije markt altijd naar een evenwicht tussen vraag en aanbod, en daarmee een stabiele economie streeft. Een markt wordt onvrij en onstabiel, met alle gevolgen van dien, wanneer actoren de werkelijke vraag of aanbod vertekenen. Dit hoofdzakelijk praktische argument behoort tot de gedeelde kern van conservatieve opvattingen in de NR en keert veelvuldig terug, onder meer in de artikelen van economen Murray Rothbard en Ludwig von Mises, maar ook in bijdragen van journalisten en publicisten als John Chamberlain en Frank Chodorov.

Toch missen we een fundamenteel aspect van de conservatieve verdediging van kapitalisme wanneer we ons beperken tot de werking van het economisch systeem. De provisies van een vrije markt werden niet alleen op pragmatische gronden belangrijk geacht, ze dienden ook een hoger doel, het behoud van individuele vrijheid. In deze context hebben privé-eigendom en marktwerking een andere betekenis. De onschendbaarheid van bezit is niet alleen een vereiste voor economische stabiliteit, het is de hoeksteen van vrijheid. Auteur Anthony Harrigan spreekt van “the true role of property in the winning and securing of liberty.”³⁴ Privaatbezit was noodzakelijk, zo betoogt men, omdat het alternatief publiek bezit betekende. In een dergelijk systeem zou de staat, als voogd van het publieke goed, te invloedrijk worden in het leven van individuele burgers. De politicus en zakenman Howard Buffett vatte de kern als volgt samen: “Liberty disappears simply because the vast majority becomes in one way or another dependant on government favors or subsidies.”³⁵

Deze afkeer van afhankelijkheid en valt ook te herkennen in het conservatieve argument voor zuivere marktwerking. Marktwerking is in deze optiek een positieve zaak, omdat het keuzevrijheid intact laat. Het doemscenario werd in de NR kleurrijk weergegeven door David McCord Wright: “[the perfectionist intellectual] will “make you happy” whether you want to or not, because

³⁴ Anthony Harrigan, *Class Struggle-American Style*, in: *National Review* 8 november 1958, 303.

³⁵ Howard Buffett, *The Challenge of Inflation*, in: *National Review* 28 maart 1959, 613.

he knows what's right for you.”³⁶ Erkend werd dat er geen sprake kon zijn van absolute vrijheid in de markt, maar het was zonder twijfel meer vrijheid dan een geplande economie.³⁷ Het werd tevens van groot belang geacht de markt ook vrij van restricties te houden. Keer op keer signaleren auteurs in de NR dat individuen worden benadeeld door de middelen ingezet om de markt te temperen, omdat een onverdiend privilege voor de ene ten kosten gaat van de rest .³⁸

Schermutselingen en achterhoedegevechten.

Toch kan dit niet verbloemen dat er onenigheid bestond onder de schrijvers van de National Review. Op het praktische vlak waren de verschillen klein. Marktwerking werd vrijwel unaniem aangenomen als het voorkeurssysteem. Het alternatief, staatsplanning, afwisselend gesymboliseerd door de New Deal, de economen Lord Keynes en J.K. Galbraith, socialisme en communisme, werd niet serieus overwogen. Philip zei erover met tastbare spot: “They favor increased expenditures in the “public sectors” of the political economy, diverted from the ‘private’.”³⁹In 1960 verscheen één artikel dat de methode van Keynes als ‘politiek neutraal’ verdedigde, maar zelfs in dat geval moest de schrijver erkennen dat het praktische gebruik van Keynes’ New Economics veelal schadelijk was geweest.⁴⁰ De conservatieve kritiek op het kapitalisme was in deze periode niet zozeer gericht op de werking van het systeem maar op de uitkomsten ervan.

De crux van het conservatieve probleem was de vraag hoe een gedegen economisch systeem zulke onwenselijke sociale en politieke resultaten kon opleveren. Het artikel van Harrigan biedt een treffende illustratie van deze paradox: “the lady of the house in the 1950s isn’t interested in being a lady [...] with the passage of years she becomes more youthful through the aid of synthetic rubber and chemical industries – the beneficiary of the cult of youth.”⁴¹ De boodschap is duidelijk; alle materiële vooruitgang heeft geen betere mensen tot gevolg gehad, eerder het tegenovergestelde. Het wordt nergens hardop uitgesproken, maar in de subtekst schuilt een duidelijk conclusie: de vrijheid om te kiezen betekent dat niet iedereen goede keuzes zal maken. Een evidente oplossing voor dit probleem zou zijn het inperken van deze vrijheid, maar deze remedie was voor conservatieven een groter kwaad dan het oorspronkelijke probleem.

Het christelijke geloof speelde een belangrijke rol binnen deze discussie, zowel de resolute verdediging van individuele vrijheid als de afkeer van overheidsinterventie vonden erin hun oorsprong. John Chamberlain drukte het, met verwijzing naar Hilaire Belloc, als volgt uit: “a world which denies to an individual the right to choose is a world without moral content.”⁴² Het individu moet vrij zijn om betekenisvolle keuzes te maken, waaruit volgt dat moraliteit niet afgedwongen kan worden. Een dergelijk sentiment wordt veelvuldig herhaald, bijvoorbeeld door de filoloog Revilo

³⁶ David McCord Wright, *What Galbraith Says, He Might Do*, in: *National Review* 13 augustus 1960, 81.

³⁷ Ludwig von Mises, *Full Employment and Monetary Policy*, in: *National Review* 22 juni 1957, 590.

³⁸ Frank Chodorov, *Rockefeller and Harriman: Robber Baron to Robin Hood*, in: *National Review* 11 oktober 1958, 243.

³⁹ Philip Burnham, *Professor Galbraith’s Little Plan*, in: *Natioal Review* 23 april 1960, 264.

⁴⁰ Ernest van den Haag, *Must Conservatives Repudiate Keynes?*, in: *National Review* 4 juni 1960, 361-363.

⁴¹ Harrigan, *Class Struggle*, 302.

⁴² John Chamberlain, *The Great Fabian Fallacy*, in: *National Review* 3 augustus 1957, 135.

Oliver: "Since the only moral acts are those which an individual preforms voluntarily, Christianity could not advocate social reform by legislation or violence."⁴³

Deze christelijke invalshoek droeg veel bij aan het overbruggen van de verschillen tussen libertarische en traditionalistische conservatieven, zozeer zelfs dat het onderscheid tussen beide groepen zelden openbaar wordt in de pagina's van de NR. De keren waarop dat wel het geval was zijn daarmee des te interessanter. Een notabel punt van discussie was de schrijfster en filosofe Ayn Rand. De toon werd gezet met Whittaker Chambers' beroemde recensie van Rand's magnum opus *Atlas Shrugged* (1957), waarin hij haar stijl belachelijk maakte en haar filosofie als gevaarlijk en totalitair bestempelde.⁴⁴ Drie jaren later volgde een reactie van onderwijzer en dichter E. Merrill Root, die exact het tegenovergestelde betoogde: "Ayn Rand's faith is in reason, heroism, creation, joy, the free will and the affirmative mind", en daar bovenop dat "Ayn Rand denies that she believes in God. But her subconscious, whatever labels her consciousness pastes on the bottle, is the blood of the living (not the synthetic) grape."⁴⁵ De discussie was hiermee echter nog niet afgedaan. Twee maanden later verscheen een artikel van Garry Wills met de prangende vraag 'But is Ayn Rand Conservative?' Zijn antwoord is even direct: "Ayn Rand is not Christian, not Aristotelian; and not conservative. When, in his definitive speech, John Galt repudiates all obligations to other men, he denies history, that link with one's ancestors and with all human experience which is the first principle of conservatism. When Galt asserts the immediate perfectibility of man [...], he is working from the first principle of historical Liberalism."⁴⁶

Input en output.

Wills' kritiek op Rand is relevant omdat het ons wijst op het conservatieve antwoord op de problemen van de vrije markt, namelijk het herstellen van sociale relaties en individueel moreel herstel met behulp van traditionele, christelijke waarden. De echo van dit geluid keert herhaaldelijk terug in de pagina's van de NR, bijvoorbeeld in artikel van Harrington: "Many modern people have declined to assume their responsibilities towards the aged and demanded that the government take over this so-called "problem"." De strekking is duidelijk. Het probleem wordt veroorzaakt door het afnemen van individuele verantwoordelijkheid over collectief gemeengoed. Als de oorzaak op het individuele niveau ligt, zo gaat de redenering vervolgens, moet de oplossing eveneens op dat vlak gezocht worden. Harrington vervolgt: "The great need of our time is, therefore, the cultivation of ideas of excellence that can express the valid aspirations of gifted American men and women."⁴⁷

Binnen de NR neemt het kapitalisme toepasselijk genoeg het karakter van een machine aan, een apparaat dat input in output verandert. De aard van het proces zelf wordt neutraal geacht; zonder ingrepen maakt het dingen simpelweg zo goed als ze kunnen zijn onder de huidige materiële omstandigheden. Uit deze aannames trokken de schrijvers de NR de conclusie dat wanneer de machine onwenselijke resultaten produceert er twee dingen aan de hand kunnen zijn. Oftewel er

⁴³ Revilio Oliver, *Superstitious Materialism*, in: *National Review* 15 maart 1959, 259.

⁴⁴ Whittaker Chambers, *Big-Sister is Watching You*, in: *National Review* 8 december 1957, 594-596.

⁴⁵ E. Merrill Root, *What About Ayn Rand?*, in: *National Review* 30 januari 1960, 76.

⁴⁶ Garry Wills, *But Is Ayn Rand conservative?*, in: *National Review* 27 februari 1960, 139.

⁴⁷ Harrington, *Class-Struggle*, 303.

wordt gerommeld aan de machine, zij het door de overheid, vakbonden en/of monopolisten,⁴⁸ oftewel er wordt een verkeerde vraag aangeleverd. De conservatieve antwoorden op beide situaties zijn inmiddels gegeven, vrije markten in het eerste geval en vrijwillige individuele verbetering in het tweede.

⁴⁸ Frank Chodorov, *Socialist Profiteers*, in: *National Review* 28 februari 1959, 546.

De National Review en de conservatieve beweging 1945-1960.

Het belang van de NR in de late jaren vijftig voor de ontwikkeling van het conservatisme in de V.S. berust in de rol die het tijdschrift speelde bij de formatie en het uitdragen van een min-of-meer coherent conservatief perspectief. De vermeende intellectuele schizofrenie van het conservatisme, de spanning tussen traditionalisme en kapitalisme, lijkt vanuit de hierboven omschreven situatie eerder een kracht dan een zwakte. Beide aspecten vullen elkaars gebreken aan, de onbeperkte vrijheid van de markt zou worden getemperd door verantwoordelijkheid voor de gemeenschap en individuele ethiek, terwijl de markt vice versa een uitlaatklep werd voor menselijke creativiteit en potentieel. Het resultaat was uiteraard geen feitelijk sluitende handleiding tot sociaal en politiek gedrag, maar de latere geschiedenis heeft bewezen dat het een overtuigende invalshoek bood voor politieke organisatie. De uitvinding van kapitalisme en het christendom kunnen uiteraard niet op conto van de NR worden gezet, maar de specifieke manier waarop beide concepten met elkaar in verband werden gebracht was geenszins voorbestemd.

De vraag resteert waarom juist toen, wat wil zeggen na 1945, deze particuliere samenstelling van ideeën gestalte kreeg en aan populariteit won. Er is niet één direct antwoord op deze ogenschijnlijk simpele vraag. Het feit is dat er meerdere aanleidingen waren, sommigen groot en anderen klein. De gemeenschappelijke kern was het gevoel dat er kostbare zaken van zowel materiële als immateriële aard dreigden te verdwijnen en beschermd moesten worden. Het grootste goed in deze context was uiteraard vrijheid. Voor conservatieven begon dat spreekwoordelijke balletje begon al lang voor 1945 te rollen, maar van cruciaal belang was de beleving dat er geen verbetering optrad. De toenemende druk naar binnen toe stond echter niet op zichzelf. Na WO2 werd een toenemende noodzaak ervaren te waken voor de vijand van buitenaf, de Sovjet-Unie.

Conservatieven voelden zich niet alleen, of in sommige geval juist niet, geroepen deze strijd met materiële middelen te voeren, er was ook een belangrijke rol weggelegd voor het ideologische front. Het archief van de NR is een levende getuige van dit fenomeen, het is nagenoeg onmogelijk een pagina om te slaan zonder verwijzingen naar het gevaar van socialisme en communisme aan te treffen. Iedere filosofie die het publieke boven het private, het collectief boven het individu plaatste werd unaniem veroordeeld als de weg naar onderdrukking. De combinatie van interne spanning en druk van buitenaf was geen recept voor een figuurlijke explosie van conservatisme. We moeten niet vergeten dat in de besproken jaren 1955-1960 politiek succes voor de conservatieven nog lang uit zou blijven. Wel zetten deze omstandigheden een aantal mensen aan het denken en aan het schrijven. De vruchten van deze arbeid bleven in de vroege jaren uit, de campagne van de eerste echte NR-kandidaat, Barry Goldwater, in 1964 liep uit op een nederlaag. Toch was alle activiteit in deze periode niet voor niets. De NR gaf eenheid en publiciteit aan de nieuwste incubatie van conservatisme in de Verenigde Staten, zonder welke het latere succes van conservatieve politici moeilijk voorstelbaar is.

Bibliografie

Gedrukte bronnen

- Buffett, Howard, *The Challenge of Inflation*, in: *National Review* 28 maart 1959, 613.
- Burnham, Philip, *Professor Galbraith's Little Plan*, in: *Natioal Review* 23 april 1960, 260, 264
- Chamberlain, John, *The Great Fabian Fallacy*, in: *National Review* 3 augustus 1957, 135.
- Chambers, Whittaker, *Big-Sister is Watching You*, in: *National Review* 8 december 1957, 594-595.
- Chodorov, Frank, *Rockefeller and Harriman: Robber Baron to Robin Hood*, in: *National Review* 11 oktober 1958, 243.
- Chodorov, Frank, *Socialist Profiteers*, in: *National Review* 28 februari 1959, 546.
- Haag, Ernest van den, *Must Conservatives Repudiate Keynes?*, in: *National Review* 4 juni 1960, 361-363.
- Harrington, Anthony, *Class Struggle-American Style*, in: *National Review* 8 november 1958, 301-303.
- Mises, Ludwig von, *Full Employment and Monetary Policy*, in: *National Review* 22 juni 1957, 589-591.
- Oliver, Revilo, *Superstitious Materialism*, in: *National Review* 15 maart 1959, 258-259.
- Root, E. Merrill, *What About Ayn Rand?*, in: *National Review* 30 januari 1960, 76-77.
- Wills, Garry, *But Is Ayn Rand conservative?*, in: *National Review* 27 februari 1960, 139.
- Wright, David McCord, *What Galbraith Says, He Might Do*, in: *National Review* 13 augustus 1960, 79-81.

Literatuur

- Brinkley, Alan, 'The Problem of American Conservatism', *The American Historical Review* 99:2 (1994), 409-429.
- Burns, Jennifer, *The Goddess of the Market: Ayn Rand and the American Right* (New York, 2009).
- Burns, Jennifer, 'In Retrospect: George Nash's The Conservative Intellectual Movement in America Since 1945', *Reviews in American History* 32:3 (2004), 447-462.
- Donaldson, Gary A., *Abundance and Anxiety: America, 1945-1960* (Westport, 1997).
- Dunk, H.W. von der, 'Conservatisme in vooroorlogs Nederland', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden* 90 (1975), 15-37.

- Farber, David, *The Rise and Fall of Modern American Conservatism: A Short History* (Princeton, 2010).
- Friedman, Murray, *The Neoconservative Revolution: Jewish Intellectuals and the Shaping of Public Policy* (New York, 2005).
- Hopkins, June, 'The New Deal', in: William D. Pederson, *A Companion to Franklin D. Roosevelt* (Malden, 2011) 238-258.
- Hrebenar, Ronald J., Matthew J. Burbank en Robert C. Benedict, *Political Parties, Interest Groups, and Political Campaigns* (Boulder, 1999).
- Katznelson, Ira, Kim Geiger & Daniel Kryder, 'Limiting Liberalism: The Southern Veto in Congress, 1933-1950', in: *Political Science Quarterly*, (103:2) 283-306.
- Kirk, Russell, *The Conservative Mind* (Chicago, 1953).
- Lora, Ronald, 'National Review 1955-', in: Ronald Lora, William Henry Longton, *The Conservative Press in Twentieth-Century America* (Westport, 1999) 515-531.
- McGirr, Lisa, *Suburban Warriors: The Origins of the New American Right* (Princeton, 2001).
- Nolan, Mary, *Visions of Modernity: American Business and the Modernization of Germany* (Oxford, 1994).
- Paulson, Arthur, *Realignment and Party Revival: Understanding American Electoral Politics at the Turn of the Twenty-First Century*, (Westport, 2000).
- Philips-Fein, Kim, 'Conservatism: A state of the field', *Journal of American History* 98:3 (2011), 723-743.
- Reagan, Patrick D., *Designing a New America: The Origins of New Deal Planning, 1890-1943* (Amherst, 2000).
- Schoenwald, Jonathan M., *A Time for Choosing: the Rise of Modern American Conservatism* (New York, 2001).
- Sivek, Susan Currie, 'Editing Conservatism: How National Review Magazine Framed and Mobilized a Political Movement', in: *Mass Communication and Society* (11:3) 248-274.
- Wynn, Neil A., *From Progressivism to Prosperity: World War I and American Society* (New York, 1986).